

EUROOPA KOHTU OTSUS

3. veebruar 1976*

[...]

Kohtuasjas 59/75,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Giudice Istruttore presso il Tribunale di Como (Tribunale di Como eeluurimiskohtuniku) esitatud taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleli olevas süüdistusasjas järgmiste poolte vahel:

Pubblico Ministero

ja

Flavia Manghera ja teised,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 37 lõike 1 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed R. Monaco ja H. Kutscher, kohtunikud A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, M. Sørensen, Lord Mackenzie Stuart ja A. O'Keefe,

kohtujurist: J.-P. Warner,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. 30. juuni 1975. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. juulil, taotles Il Giudice Istruttore presso il Tribunale di Como (Como Tribunale eeluurimiskohtunik) EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtult eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 37 lõike 1 ning nõukogu 21. aprilli 1970. aasta resolutsiooni (tubakatoodete kaubanduslike riigimonopolide kohta) (EÜT 1970, C 50, lk 2) tõlgendamise kohta.

2. Riiklik kohus tegeleb küsimusega Itaalia kriminaalõiguse kohaldamise kohta asjaoludele, mida kirjeldatakse selliste õigusnormide rikkumisena, mille alusel antakse tubakatoodete riigimonopolile importimise ainuõigus.

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

3. Esimese küsimusega soovitakse teada saada, kas asutamislepingu artikli 37 lõiget 1 tuleb tõlgendada selliselt, et alates 31. detsembrist 1969. aastast (kuupäev, mil lõppes üleminekuperiood) oleks tulnud kaubandusmonopol reorganiseerida selliselt, et väiksema diskrimineerimise võimalus, mida kasutatakse ühenduse eksportijate vastu, oleks olnud kaotatud ning et sellest tulenevalt oleks teistest liikmesriikidest importimise ainuõigus välistatud alates 1. jaanuarist 1970.

4. Artikli 37 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid kohandama kaubanduslikke riigimonopole järk-järgult nii, et kaupade hankimis- ja turustamistingimuste suhtes ei oleks üleminekuperioodi lõpus diskrimineerimist liikmesriikide kodanike vahel.

5. Ilma nimetatud monopolide kaotamise nõudeta nähakse selles sättes kohustuslikult ette, et neid monopole tuleb kohandada nii, et üleminekuperioodi lõpus ei esineks enam diskrimineerimist.

6. Artikli 37 tõlgendamiseks selles ettenähtud kohandamise olemuse ja ulatuse osas tuleb seda käsitleda vastava konteksti alusel seoses sama artikli teiste lõigetega ja selle asetuse alusel asutamislepingu üldises süsteemis.

7. See artikkel kuulub kaupade vaba liikumist käsitleva jaotise alla ja eelkõige liikmesriikidevaheliste koguseliste piirangute tühistamist käsitleva II peatüki alla.

Seda kohaldatakse igale asutusele, kelle kaudu liikmesriik otseselt või kaudselt kontrollib, määrab või oluliselt mõjutab liikmesriikidevahelist importi ja eksporti.

8. Lisaks on artikli 37 lõikes 2 viidatud kõikide liikmesriikide kohustusele hoiduda alates üleminekuperioodi algusest kehtestamast uusi meetmeid, mis võivad piirata liikmesriikidevaheliste tollimaksude ja koguseliste piirangute tühistamist käsitlevate artiklite reguleerimisala.

Peale selle on artikli 37 lõikes 3 sätestatud, et lõikes 1 ettenähtud kohandamise ajakava tuleb ühtlustada artiklites 30–34 sätestatud koguseliste piirangute tühistamisega samade toodete suhtes.

9. Nende sätete ja sätete ülesehituse alusel tuleneb, et lõikes 1 sätestatud kohustuse eesmärgiks on tagada vastavus kaupade vaba liikumise põhireegluga ühisturul eelkõige koguseliste piirangute ja samaväärse toimega meetmete tühistamise teel liikmesriikidevahelises kaubanduses.

10. Seda eesmärki ei saaks saavutada, kui liikmesriigis, kus on olemas kaubanduslik monopol, ei oleks tagatud kaupade vaba liikumine teistest liikmesriikidest, mis on sarnased kaupadele, millega tegeleb riigimonopol.

11. Iseenesest on nõukogu 21. aprilli 1970. aasta resolutsioonis tubakatoodete kaubanduslike riigimonopolide kohta viidatud kohustusele tühistada tubakatoodete importimise ja turustamise ainuõigused.

12. AINUõIGUS importida kõnealuse monopoli valmistatud tooteid kujutab endast seega ühenduse eksportijate suhtes artikli 37 lõikes 1 keelatud diskrimineerimist.

13. Vastus esimese küsimusele on seega selline, et EMÜ asutamislepingu artikli 37 lõiget 1 tuleb tõlgendada selliselt, et alates 31. detsembrist 1969 peavad kõik kaubanduslikud riigimonopolid olema kohandatud nii, et teistest liikmesriikidest importimise ainuõigus oleks kaotatud.

14. Teise küsimusega soovitakse teada saada, kas asutamislepingu artikli 37 lõige 1 on otsekohaldatav ja kas selles on antud individuaalsed õigused, mida riiklikud kohtuasutused peavad kaitsma.

15. Asjaolu, et kaupade hankimis- ja turustamistingimuste suhtes ei tohi esineda üleminekuperioodi lõpus diskrimineerimist liikmesriikide kodanike vahel, kujutab endast väga täpse eesmärgiga kohustust, millele kohaldatakse punkti, mille alusel selle jõustumine edasi lükatakse.

16. Üleminekuperioodi lõppemisel ei kohaldata selle kohustuse suhtes enam tingimusi ja samuti ei ole see selle täitmise või toimete osas sõltuv mis tahes meetme kehtestamisest ühenduse või liikmesriikide poolt ning liikmesriikide kodanikud saavad selle loomu poolest riiklikes kohtutes sellele tugineda.

17. Kolmanda küsimusega soovitakse teada saada, kas seetõttu oli asutamislepingu artikli 37 lõike 1 alusel võimalik pooltel, kelle hulka ei kuulu monopol, pärast 1. jaanuari 1970 importida Itaalia territooriumile tooteid, millele kohaldatakse 17. juuli 1942. aasta seaduses nr 907 käsitletud tubakatoodete monopoli süsteemi ja mis pärinevad ühenduse riikidest, nii, et nad peavad tasuma sellist liiki toodetele kehtestatud maksusid.

18. See küsimus on seotud pigem ühenduse õiguse kohaldamisega kui selle tõlgendamisega ning seega on see riikliku kohtu otsustada.

19. Neljanda küsimusega soovitakse teada saada, kas nõukogu 21. aprilli 1970. aasta resolutsioon võib muuta asutamislepingu artikli 37 lõike 1 sätete toimet ja, kui vastus on jaatav, siis kas see on liikmesriikide suhtes siduv sellisel viisil, et viivitamata tuleb kõrvaldada monopoli alla kuuluvate toodete impordipiirangud ilma, et oleks vaja täiendavaid ühenduse õigusnorme, välistades seega tubakatoodete monopoli ainuõigused.

20. Nimetatud resolutsiooni tingimuste kohaselt „kohustuvad Prantsuse ja Itaalia valitsus võtma kasutusele vajalikke meetmeid kaubanduslikest riigimonopolidest tuleneva diskrimineerimise kaotamiseks. Importimisega ja hulgimüügiga seotud ainuõigused tuleb tühistada hiljemalt 1. jaanuariks 1976.”

21. Nimetatud resolutsioon, milles põhimõtteliselt väljendatakse nõukogu ning Prantsuse ja Itaalia valitsuse poliitilist tahet lõpetada artikli 37 lõikega 1 vastuolus olev olukord, ei saa ohustada toimeid, mida saab kasutada üksikisikute vastu.

Eelkõige aga ei saa resolutsioonis viidatud ajakava olla ülimuslik asutamislepingus sisalduva ajakava suhtes.

22. Neljandale küsimusele tuleb seepärast vastata eitavalt.

Kohtukulud

23. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata ning kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus riiklikus kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates Giudice Istruttore presso il Tribunale di Como 30. juuni 1975. aasta määrusega esitatud küsimustele, otsustab:

1. EMÜ asutamislepingu artikli 37 lõiget 1 tuleb tõlgendada selliselt, et alates 31. detsembrist 1969 peavad kõik kaubanduslikud riigimonopolid olema kohandatud nii, et teistest liikmesriikidest importimise ainuõigus oleks kaotatud.

2. Üleminekuperioodi lõppemisel said liikmesriikide kodanikud riiklikes kohtutes tugineda artikli 37 lõikele 1.

3. Nõukogu 21. aprilli 1970. aasta resolutsioon ei muuda artikli 37 lõike 1 reguleerimisala ega sätteid.

Lecourt

Kutscher

Donner

Mertens de Wilmars

Sørensen

Mackenzie Stuart

O'Keefe

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 3. veebruaril 1976. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

R. Lecourt